

AKTIVITETER FRA FAFO ØSTFORUM

[Tidligere seminarer](#)

Fafo Østforum fortsetter. Etter åtte vellykkede år, er det klart at Fafo Østforum fortsetter med å arrangere seminarer og gi nyhetsoppdateringer om arbeids- og bedriftsvandringer til Norge. I november 2012 vedtok

referansegruppen (med representanter for alle deltakerorganisasjonene) å videreføre Fafo Østforum for perioden 2013-2014, samt at det skal arrangeres en konferanse for å markere forumets 10-årsjubileum våren 2014. (Fafo Østforum, 08.01.13 Last ned [Prosjektbeskrivelse Fafo Østforum 2013-2014](#))

Ny rapport: Pay and other social clauses in European public procurement. Fafo-forsker Kristin Alsos har skrevet kapitlet om Norge i en ny studie utgitt av European Federation of Public Service Unions.

Studien tar for seg bakgrunnen for og praktiseringen av krav til lønns- og arbeidsvilkår ved offentlige anskaffelser i fem land; Danmark, Tyskland, Norge, Sveits og Storbritannia. (Fafo Østforum, 18.12.12) Last ned rapporten [Pay and other social clauses in European public procurement](#)

NYHETSSAKER FRA VÅR NYHETSTJENESTE

ALLMENNGJØRING OG SOSIAL DUMPING

[Temaside om allmenngjøring](#)

Nyhetssaker om tiltak mot sosial dumping

LO i Agder vil tettere på Arbeidstilsynet. Flere tilfeller av sosial dumping på Sørlandet har fått LO i Agder til å søke tettere samarbeid med Arbeidstilsynet. Statssekretærene Gina Lund og Norvald Mo i Arbeidsdepartementet har hatt møte med LO i Agderfylkene, og ifølge Moe tar departementet med seg innspillene til handlingsplan III mot sosial dumping. (LO-Aktuelt, 09.01.13) [Les mer](#)

NTL-hefte om svart økonomi og sosial dumping. Nå foreligger høydepunktene fra NTLs konferanse i september 2012 om svart økonomi og sosial dumping i trykt form med sammendrag av innledningene, kronikk fra Klassekampen og en utrivbar midtseksjon med tips og råd om hva du kan gjøre for å bekjempe sosial dumping på arbeidsplassen og sørge for at arbeidsinnleie foregår på lovlig måte. (NTL, 09.01.13) [Les mer](#)

Nyhetssaker om sosial dumping

Kritisk til arbeidsvilkårene til utenlandske sjåfører på skibuss i Trysil. Hedmark Transportarbeiderforening og LO mener sjåførene som kjører skibussen i Trysil har for dårlige arbeids- og boforhold. – Vi mener lønns- og arbeidsavtalene til de polske og portugisiske sjåførene grenser til sosial dumping, og sosial dumping bidrar ikke til samfunnsutviklingen, sier distriktssekretær Hege Sjøberg i LO, Hedmark. (Østlendingen, 08.01.13) [Les mer](#)

Sosial dumping øker. Arbeidstilsynet i Buskerud har sett trenden over tid. Problemene med sosial dumping blir bare større, i hovedsak i renholdsbransjen. Men de ser også at bygg- og anleggsbransjen samt landbruket og bedrifter som driver med bilpleie skiller seg negativt ut. (NRK Buskerud, 07.01.13) [Les mer](#)

Rekordmange bedrifter tatt for sosial dumping.

Ferske tall fra Arbeidstilsynet viser at det er avdekket 4315 brudd på reglene for sosial dumping hittil i år, som er over 300 flere tilfeller enn i fjor. Mens det i mange år ble funnet flere regelbrudd i bygg og anleggsbransjen, merker tilsynet nå at det har blitt flere brudd innen andre yrkesgrupper. (P4, 21.12.12) [Les mer](#)

Underbetaling av utenlandske rengjørere.

- Utenlandske rengjørere jobber ti timer, men betales bare for tre-fire timer, sier organisasjonsarbeider Bente Kulleseid i Norsk Arbeidsmandsforbund. Minstelønnen er på 156,86 kroner timen, men det hjelper lite når renholdere ifølge Arbeidsmandsforbundet bare får betalt for et fåtall av timene de arbeider (Bergensavisen, 19.12.12) [Les mer](#)

Litauere bodde ulovlig i Oslo Veis lokaler.

Østeuropeiske arbeidere har bodd ulovlig i en leilighet eid av blant annet styrelederen og anleggsdirektøren i Oslo Vei. Bygget er regulert kun til industriområde. Litauerne skal ha blitt leid ut som arbeidskraft til Oslo Vei, som mistenkes for å ha vært involvert i sosial dumping. Oslo Vei er et kommunalt selskap heleid av Oslo kommune. (Aftenposten, 21.12.12) [Les mer](#)

Mye useriøsitet i flere bransjer på Nordmøre.

LO i Ytre Nordmøre har kjørt en kampanje mot sosial dumping. Robert Orholm, avdelingssekretær i avdeling 065 i Fellesforbundet, er sjokkert over all den useriøsiteten de har funnet i det lokale arbeidslivet: Allmenngjøringsbestemmelser følges ikke opp, tariffavtaler etterleves ikke, men fem nye tariffavtaler er opprettet og prosjektet fortsetter. (LO-Aktuelt, 18.12.12) [Les mer](#)

ARBEIDSINNVANDRING

[Temaside om arbeidsinnvandring](#)

Arbeidsinnvandringen fra Sør-Europa øker. Det var dobbelt så mange personer fra Spania og Hellas som søkte skattekort i Norge i løpet av 2012 enn året før, skriver Klassekampen. Ifølge Fafos seniorforsker Jon Erik

Dølvik kommer det først og fremst an på hvordan eurokrisa sprer seg, om vi får en masseimmigrasjon til Norden fra Sør-Europa, slik en del har spådd. (Se også NTB-melding gjengitt i Fædrelandsvennen 07.01.13) [Les mer](#)

Hegnar: - Krisen i Sør-Europa hjelper Norge.

Ledigheten i Europa når nytt rekordnivå. Andelen arbeidsledige i eurosonen nådde i november 11,8 prosent. Trygve Hegnar, redaktør i Finansavisen, skriver i sin leder at han håper stadig flere arbeidsinnvandrere kommer til Norge fra de kriserammede landene i Sør-Europa. Han peker på at folk med lavere lønnskrav enn norsk arbeidskraft er med på å legge et lønnstak. - Hadde det ikke vært for arbeidsinnvandring og konkurranse om arbeidsplassene, ville det norske lønnsnivået trolig tatt helt av, og følgene for offentlig sektor kunne blitt katastrofale, skriver Hegnar. (NA24 / Finansavisen, 08.01.13) [Les mer](#)

Danske politikere ber arbeidsløse reise til Norge.

Det er bred politisk enighet i Danmark om at den danske arbeidsformidlingen mer aktivt bør forsøke å finne jobbmuligheter i nabolandene. Arbeidsminister Mette Frederiksen og økonomi- og innenriksminister Margrethe Vestager mener at en del av løsningen på arbeidsledigheten i landet er at danskene søker på jobber i nabolandene. - Det er en helt naturlig del av et moderne arbeidsmarked. Der hvor det er mangel på folk, kan man reise, uansett om man er dansk, norsk, svensk eller tysk for den saks skyld, sier Vestager. (VG, 07.01.13) [Les mer](#)

Se også: [Dansker pendler til jobb i Norge](#) (EPN - Jyllandspostens økonomiavis, 06.01.13)

- Billig arbeidsinnvandring kan føre til et todelt arbeidsmarked. - «Norge er på toppen av kransekaka i en verden med store problemer», sier Fafo-leder Jon Hippe. Han er en av deltakerne i Klassekampens

økonomipanel som i gårsdagens avis kastet lys over norsk og internasjonal økonomi.. Hippe er bekymret for at vi blir fristet til billig arbeidsinnvandring, som vil føre til et todelt arbeidsmarked og en svekket fagbevegelse. Hvis vi ikke tar kampen mot sosial dumping, vil vi gradvis bygge ned et velregulert arbeidsliv og utvikle en ny type sosial og økonomisk ulikhet, hevder Hippe. (Klassekampen, leder, 28.12.12) [Les mer](#)

Innvandring årsak til rekordstor folkevekst. Ved årsskiftet vil det bo rundt 5.053.500 personer i Norge. Folkeveksten vil i år være på 67.600 personer, eller 1,4 prosent. Så høy har ikke veksten vært siden 1920. - Det skyldes arbeidsinnvandringen fra 2005 og utover. Da vi åpnet grensene mot EU, kom veldig mange innvandrere fra Øst-Europa og de baltiske landene. Det er mange innvandrere som jobber på Vestlandet i skipsverftene og i industrien langs kysten, sier Laila Holmen Lystad ved seksjon for befolkningsstatistikk i SSB. (Bergens Tidende, 19.12.12) [Les mer](#) Se også: [Befolkningsstatistikk. Berekna folkemengde, 1. januar 2013](#) (SSB, 19.12.12)

Kun én har fått arbeidstillatelse i år. I mars i fjor endret regjeringen loven slik at utviste asylsøkere nå har mulighet til å søke om arbeidsinnvandring, om de er faglærte og har tilbud om en stilling. Bare én person har i år fått innvilget arbeidstillatelse etter regelendringen som kom i kjølvannet av bråket rundt papirløse Maria Amelie. Venstre-leder Trine Skei Grande mener den enslige innvilgelsen i år viser at regjeringen bare endret loven for Maria Amelie. (P4, 20.12.12) [Les mer](#)

Redd høy innvandring kan ende i bråstopp. Høy innvandring gjør at Norges Bank kan holde renten lav uten at lønningene tar av, men Dagens Næringslivs rentepanel advarer om at den kan skape problemer når økonomien snur. De fem økonomene i DN's rentepanel er enige om at sentralbanksjef Øystein Olsen står overfor et dilemma i rentesettingen. Professor Steinar Holden påpeker at den lave renten i seg selv kan bidra til økt innvandring fordi den gir høy aktivitet og økt behov for arbeidskraft. Og professor Hilde Bjørnland påpeker at en oppbremsing i arbeidsinnvandringen kan skape problemer i boligmarkedet. (DN, 18.12.12) [Les mer](#)

HÅNDHEVINGSDIREKTIVET

[Temaside om solidaransvar](#)

Strid om solidaransvar. Solidaransvar er et av stridspunktene i EU når de diskuterer det som kalles håndhevingsdirektivet. Dette direktivet skal presisere hvordan utstasjoneringsdirektivet skal forstås og gjennomføres. Utstasjoneringsdirektivet skulle sikre utenlandske arbeidstakere like vilkår ved arbeid i et annet land. EU-domstolen har fastslått at dette bare gjelder for minstelønn, dermed får de ikke like vilkår. Saken er nå til behandling i Europaparlamentet. (EL & IT, 03.01.13) [Les mer](#) Se også: [Rådet og EP splittet om håndhevingsdirektivet](#) (EU/EØS-nytt, 07.12.12)

LUFTFART

Frykter Ryanair vil gi sosial dumping i luftfarten. Ryanair ønsker å fly mellom norske byer, og er i forhandlinger med Avinor. Lederen av partiet Rødt, Bjørnar Moxnes vil ikke slippe til Ryanair for innenriks luftfart. Han oppfordrer til boikott av selskapet hvis de får fotfeste også innenriks. – Hvis du flyr med Ryanair støtter du et selskap som driver med sosial dumping, sier Moxnes. (NRK, 09.01.13) [Les mer](#) Se også: [YS-lederen: Vi er ikke tjent med at Ryanair tar sin måte å behandle de ansatte på, inn i norsk luftrom](#) (Dagsavisen, 09.01.13)

Luftfartstilsynet varsler Norwegian-gjennomgang. Luftfartstilsynet sier

Norwegian plikter å følge den norske arbeidsmiljøloven uavhengig av hvor de opererer. Nå varsler tilsynet gjennomgang. Bakgrunnen for saken er Norwegian's trusler om å flagge ut basene for sine nye langdistansefly om de blir nektet av norsk lovgivning å leie inn utenlandsk personal på vikarkontrakter. (E24, 18.12.12) [Les mer](#)

LØNNS- OG AREIDSVILKÅR I OFFENTLIGE KONTRAKTER

ESA avslutter sak om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter.

Arbeidsdepartementet har rett før jul mottatt brev fra ESA om at de avslutter saken om forskriften om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. ESA viser til at de endringene som er gjort i forskriften, sett i sammenheng med at viktige områder i norsk arbeidsliv for tiden er dekket av allmenngjorte tariffavtaler, gjør at de kan avslutte saken mot Norge. Forskriften innebærer at alle offentlige oppdragsgivere i Norge skal stille krav om at ansatte hos leverandører og underleverandører skal ha norske lønns- og arbeidsvilkår. (AD, 03.01.13) [Les mer](#) Se også [brevet fra ESA \(pdf\)](#)

Norge bestemmer om offentlige oppdrag.

Tidligere arbeidsminister Hanne Bjurstrøm får æren for at ESA nå dropper saken mot Norge i striden om hvorvidt man kan stille krav om lønns- og arbeidsvilkår for ansatte ved offentlige oppdrag. EFTAs overvåkningsorgan ESA mente slike vilkår var i strid med EØS-avtalens bestemmelser om fri bevegelse av tjenester og mot utsendingsdirektivet. Før Bjurstrøm gikk av gjorde hun det klart at Norge ikke ville bøye seg for EU-retten i saken om å sikre lønns- og arbeidsvilkår ved offentlige oppdrag. Nå får Bjurstrøm ros av Fagforbundets leder Jan Davidsen. (Byggmesteren, 07.01.13) [Les mer](#)

VIKARBYRÅDIREKTIVET

Vikarbyrådirektivet ble innført i Norge fra årsskiftet.

1. januar ble vikarbyrådirektivet innført i Norge. Det betyr at vikarer og fast ansatte har krav på samme lønns- og arbeidsvilkår som de som er fast ansatt i bedriften. Regjeringen har satt inn en egen tiltakspakke for å sikre likebehandling og bidra til mer seriøse vikarbyråer. Nye regler om solidaransvar innføres 1. juli i år. (YS, 02.01.13) [Les mer](#) Arbeidsdepartementets faktaark: [EUs vikarbyrådirektiv - gjennomføring i norsk rett fra 1.1.2013](#) Se også: [Virkninger av vikarbyrådirektivet](#) (SAFE, 02.01.13) [Innleie eller entreprise? En veileder for tillitsvalgte](#) (LO, 18.12.12) [Nye regler om innleie. Spørsmål og svar](#) (NHO, 18.12.12)

Nye tiltak mot ulovlig innleie.

Regjeringen vil gi rett for fagforeninger til å saksøke arbeidsgiver ved ulovlig bruk av innleie. I dag er det bare arbeidstakeren selv som kan gå til søksmål. Regjeringen foreslår også at Arbeidstilsynet gis økt myndighet til å føre tilsyn. – Arbeidet mot ulovlig innleie og sosial dumping er en prioritert oppgave for Arbeidstilsynet, og regjeringen har økt tilsynets ressurser betraktelig gjennom flere år. Nå gir vi dem litt ekstra muskler, sier arbeidsminister Anniken Huitfeldt. (AD, 28.12.12) [Les mer](#) Høring: [Tiltak mot ulovlig innleie av arbeidskraft - søksmålsrett for fagforeninger og utvidet kompetanse for Arbeidstilsynet](#). Høringsfrist 8. februar Se også: [Ved ulovlig vikarbruk skal fagforeningene få rett til å saksøke arbeidsgiver](#) (Dagsavisen, 20.12.12)

Frykter EU-direktiv vil gi regelkaos.

Norsk Industri er redd vikarkaos og rådyr innleid arbeidskraft kan bli konsekvensene når EUs vikarbyrådirektiv trår i kraft 1. januar. Det nye EU-direktivet gir innleid arbeidskraft lovfestet rett til lik lønn med andre ansatte. Norge har foreløpig valgt ikke å benytte seg av noen av de mulige unntakene i loven, slik som blant annet Finland og Sverige har gjort. Leder av Norsk Industri, Stein Lier-Hansen, mener dette fører til mange uavklarte juridiske gråsoner. (E24 / Dagbladet, 26.12.12) [Les mer](#)

– Nå må vi følge opp vikarene.

Vikarbyrådirektivet ble innført fra nyttår. – De tillitsvalgte er eksperter på lønns- og arbeidsforholdene, derfor er det viktig at de følger med på hva slags betingelser vikarene får, sier Stein Gulbrandsen i Fagforbundets politiske ledelse. Fagforbundet og store deler av fagbevegelsen var – og er – imot direktivet. – Men vi er samtidig fornøyd med måten det er innført på. Vi fikk den tredje pakka mot sosial dumping, og nå innfrir også regjeringen et gammelt krav om kollektiv søksmålsrett. Konsekvensen av regjeringens politikk vil forhåpentligvis bli redusert vikarbruk, sier Gulbrandsen. (Fagbladet, 03.01.13) [Les mer](#)

Kommentar: Vern for vikarer. - Ved årsskiftet kom nye regler for å bedre forholdene for de ansatte i vikarbyråer. De ansatte skal ha minst like gode lønns- og arbeidsvilkår når de er innleid som om de var direkte ansatt. Dette er et svært viktig tiltak for å motarbeide sosial dumping, skriver LO-sekretær Kristian Tangen. - De nye reglene stiller krav både til innleie- og utleiebedriften. Flere arbeidsgivere har beklaget seg. Til disse arbeidsgiverne er det én ting å si: Ansett de innleide arbeidstakerne i faste stillinger! Det er kun det som bygger opp under et seriøst arbeidsliv, skriver Tangen. (Dagsavisen, 08.01.13) [Les kommentaren](#)

- Arbeidsgivernes påstand om økte lønnskostnader betyr at de innrømmer sosial dumping. Norsk Industri har sagt, og viser til tall og vurderinger fra flere store medlemsbedrifter, at implementeringen av vikarbyrådirektivet kan gjøre eksempelvis polsk, innleid arbeidskraft inntil 40 prosent dyrere enn norske, fast ansatte arbeidstakere. - Ja, det er riktig at det kan bli dyrere for virksomhetene å leie inn folk i enkelte bransjer. Dette gjelder i bransjer der man i tillegg til lik timelønn med fast ansatte har krav på kost og losji, sier Knut Boddington i LO. - Men vi lurte på hvordan regnestykket om 40-60 prosent økte lønnskostnader henger sammen. Egentlig er dette en innrømmelse av at de har drevet sosial dumping tidligere, slår han fast. (LO-Aktuelt, 08.01.13) [Les mer](#)

ANDRE NYHETER

Demonstrasjon i Brussel mot sosial dumping 23. januar. Den europeiske bygningsarbeiderføderasjonen (The European Federation of Building and Woodworkers (EFBWW)) demonstrerer mot sosial dumping i Brussel 23. januar.

Føderasjonen krever at EU må arbeide for å stoppe sosial dumping. I tillegg krever føderasjonen at EU må jobbe for gode HMS-tiltak, gode inspeksjonsregler og effektive sanksjoner ved brudd på regler. Forbundssekretær Steinar Krogstad deltar med en delegasjon fra Fellesforbundet. (Fellesforbundet, 03.01.13) [Les mer](#) Se også: [Løpeseddel fra føderasjonen](#)

Utenlandske selskaper vinner stadig flere kontrakter. I 2012 har utenlandske selskaper vunnet kontraktene i over halvparten av de 21 utbyggingsprosjektene som Statens vegvesen har utlyst på over 100 millioner kroner. For bare tre år siden var det tilsvarende tallet én kontrakt. Entreprenør Albert Kristian Hæhre frykter mangelfull kontroll med lønns- og arbeidsforhold i utenlandske anleggselskaper, vil bidra til at prisene presses så lavt at den norske fagarbeideren blir historie. (E24, 21.12.12) [Les mer](#)

Dansk storentreprenør undersøkes av både politi og skattevesen. Pihl & Søn er Danmarks nest største entreprenørfirma, og har i det seneste år vært sentrum for en lang rekke saker om underbetaling, livsfarlig arbeidsmiljø og lønnsfusk blant østeuropeiske underentreprenører. Arbeidsminister Mette Frederiksen (S) har koblet inn arbeidstilsynet, skattemyndigheter og politi for å skaffe en samlet oversikt over lovovertrедelser på Pihl & Søns byggeplasser. Københavns bystyre vurderer å utelukke selskapet fra offentlige oppdrag. (VVS-forum, 19.12.12) [Les mer](#)

Nytt nummer av det nordiske nyhetsbrevet EU&arbetsrätt.

Arbeidstilsynet skal kontrollere at myndighetene overholder sine forpliktelser i henhold til regelverket som gjennomfører ILO-konvensjon nr. 94 om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter i Norge. Det besluttet Stortinget 12. desember. Det er en av sakene i det nye nummeret av det nordiske nyhetsbrevet EU&arbetsrätt: (EU&arbetsrätt, 19.12.12). Les flere saker [Nyhetsbrev Nr 4 2012](#) Se også: [Tidligere numre av nyhetsbrevet EU&arbetsrätt](#)

[Bakgrunn](#)
[Deltakere](#)
[Kontakt](#)

Fafo Østforum er en forskningsstøttet møteplass som gir oppdatert kunnskap om virkningene av EU/EØS-utvidelsene, arbeids- og bedriftsvandringer, endringer i politikkutforming og innsikt i praktiske erfaringer. Gjennom seminarer og nettside er Fafo Østforum en kunnskapsleverandør på temaet. Forumet har i dag 18 deltakere - bedrifter, organisasjoner og offentlige instanser. Forumet er åpent for flere deltakere. Interesserte kan ta kontakt med Fafo Østforums prosjektleder [Line Eldring](#).

[FoU](#)
[Off dokumenter](#)
[Statistikk](#)
[Andre publ](#)
[Fafo Østforum publ](#)

På [nettsiden](#) finner du nyhetsklipp om EU-utvidelsen, informasjon om Fafo Østforums aktiviteter, derav program for kommende seminarer og foredragsfoiler fra tidligere seminarer. I Kunnskapsbasen finner du en rekke publikasjoner, se linker i venstre kolonne.

[Bestill nyhetsbrev](#)
[Avbestill](#)
[Nyhetsbrevarkiv](#)

Om nyhetsbrevet: Fafo Østforums elektroniske nyhetsbrev sendes ut jevnlig, og gir deg informasjon om Østforums seminarer, nye publikasjoner, samt tematisert utvalg av nyhetssaker fra vår nyhetstjeneste. Det er gratis å abonnere på nyhetsbrevet. Utskriftsvennlig pdf-versjon av nyhetsbrevene finner du i nyhetsbrevarkivet.

Kontakt:

Fafo, Postboks 2947 Tøyen, 0608 Oslo. Besøksadresse: Borggata 2b. [Google kart](#)
Tlf: (+ 47) 22 08 86 00. Fax: (+ 47) 22 08 87 00 www.fafo.no